

Тэма ўрока :

“Утварэнне Рэчы Паспалітай”

Мэта ўрока :
сфарміраваць уяўленне
аб прычынах і ўмовах
утварэння Рэчы
Паспалітай

“рэч паспалітая” (лац. *res publica*) –
гаспадарства, дзяржава.

Праблема:

**Што ж прымусіла
кіруючыя вярхі ВКЛ
пайсці на больш цесны
саюз з Польшчай ?**

Цар Іван ІV Жахлівы

В. М. Васняцоў

Прычыны аб'яднання ВКЛ з Польшчай

- Імкненне беларуска-літоўскай шляхты атрымаць “залатыя шляхецкія вольнасці”
- Цяжкае становішча ў выніку няўдач у Лівонскай вайне і пагроза страты незалежнасці
- Імкненне польскай шляхты далучыць землі ВКЛ да Польскага каралеўства

Люблінская унія. 1569 г. Карціна Я. Матэікі

- (1) Кароль Жыгмонт II Аўгуст заклікае прыняць прысягу
(2) Кракаўскі кашталян М. Збароўскі трымае акт уніі. На дакуменце стаіць пакуль адна пячатка
(3) Гетман Ян Хадкевіч

— Мѡжа тэрыторыі, якая была занята войскамі Расійскай дзяржавы ў 1558—1577 гг.

Рэч Паспалітая — федэратыўная дзяржава

Кароль польскі,
вялікі князь літоўскі

Агульны сойм, Сенат

Польшча

Вялікае княства
Літоўскае

асобныя

асобныя

Адміністрацыйны
апарат

Адміністрацыйны
апарат

Заканадаўства

Заканадаўства

Судовая
арганізацыя

Судовая
арганізацыя

Войска

Войска

Мова

Мова

Тытул і пячатка

Тытул і пячатка

**Федэратыўная
дзяржава -**

дзяржава, якая
складаецца з
самастойных
дзяржаўных
утварэнняў, аб'
яднаных на
пэўных умовах у
адзіную краіну

Рэч Паспалітая ў другой палове XVI ст.

- ВКЛ у сярэдзіне XVI ст.
- Каралеўства Польскае ў сярэдзіне XVI ст.
- Тэрыторыі ВКЛ, якія адышлі да Каралеўства Польскага ў 1569 г.
- Задзвінскае княства (сумеснае ўладанне ВКЛ і Каралеўства Польскага)
- Курляндскае і Земгалскае герцагства (васал Рэчы Паспалітай)
- Тэрыторыя Расійскай дзяржавы, якая адышла да ВКЛ у 1582 г.
- Граніца Рэчы Паспалітай у 1600 г.
- Усходняя граніца Свяшчэннай Рымскай імперыі

Лічбамі на карце пазначаны:

- 1 каралеўства Данія
- 2 герцагства Памеранія
- 3 герцагства Прусія (васал Каралеўства Польскага)
- 4 курфюрства Брандэнбург

- I. 1) згодні
- 2) не згодні
- II. а,б,в
- III. Крыжаванка

1) л ю л я в я в с і

2) в я в с і

3) г е т м а н

4) т р ы б у н а л

5) ц і в у н

6) у н і я в с і

7) н п о л а ц к

8) с т а т у т

Дамашняе заданне :
§ 5, пыт. 2.
Скласці крыжаванку,
цэнтральным словам
якой з'яўляецца
“дзяржава”, або
сачыненне-разважанне
“Асоба ў гісторыі”